

Nr 1.

Av herrar **Thorell** och **Lundqvist**, *angående tjänstgöringstiden för de i jordbruket sysselsatta värnpliktiga landstormsmännen vid inkallelse till vapenövning.*

Av genom generalorder nr 2/1939 fastställd vapenövningstabell för landstormen 1939 framgår, att inkallelse av tjänstgöringsskyldiga landstormsmän kommer att ske till samtliga truppförband, utom A 9, under månaderna juli, augusti och september.

I sitt till Kungl. Maj:t ingivna förslag för dessa övningar har chefen för armén bland annat anfört, att »föreslagna tider för inkallelserna hava valts under beaktande av de särskilda förhållanden, till vilka hänsyn bör tagas vid infogandet av ifrågavarande övningar i den befintliga utbildningsorganisationen. De faktorer, som härvid utövat inflytande, äro framför allt befälstillgången, förläggnings- och övningsförhållanden vid truppförbanden under skilda delar av året samt det inflytande, valet av tidpunkt kan utöva på de värnpliktigas förvärvsverksamhet m. m.». Av samma förslag framgår också, att viss hänsyn tagits till jordbrukets intressen.

Emellertid uppkommer just för de värnpliktiga, som inneha egna jordbruk, eller för de jordbrukare, som ha tjänstgöringsskyldiga värnpliktiga anställda, stora svårigheter om inkallelse sker under en för jordbruket bråd tid. Särskilt för de många män i 35-årsåldern, som ha så små jordbruk, att de själva utgöra den enda manliga arbetaren, blir det ekonomiskt betungande att leja annan arbetskraft, om sådan över huvud taget kan anskaffas. Denna svårighet att anskaffa annan arbetskraft framträder naturligtvis också för dem vars anställda inkallas.

För hela landet, men särskilt Mellan-Sverige, så äro ju månaderna juli, augusti och september, jämsides med tiden för vårbruket, de brådaste för jordbrukarna. Men just under dessa månader ske, som redan nämnts, alla inkallelser utom till A 9. Vid kavalleriet, artilleriet, ingenjör-, träng-, signal- och intendenturtrupperna skall tjänstgöringen äga rum under juli och augusti och för huvuddelen av infanteriet under tiden respektive 10—23 och 17—23 september.

Vi förbise icke, att de skäl, som chefen för armén anför för övningsgarnas förläggande till denna tid, befälstillgång, förläggningstrymme och övningssynpunkter, i och för sig kunna vara bärande. Men vi anse

å andra sidan, att starka skäl också tala för, att den tunga för jordbrukets värnpliktiga, som ifrågavarande tjänstgöring utgör, om den förlägges till för dem olämplig tid, om möjligt bör lättas genom att förlägga den till annan tid under året. Oss synes härvid tiden omedelbart före eller efter midsommar, således före slåttern eller i oktober efter skörden, vara lämplig. Annan tid kan ju också tagas i övervägande.

Huruvida tjänstgöringen skulle förskjutas för alla värnpliktiga eller endast för de i jordbruket sysselsatta, om i det senare fallet ändring skulle ske efter särskild ansökan eller ej, om de som skulle särskilt inkallas lämpligen kunde sammanföras arméfördelningsvis eller på annat sätt, låter sig svårigen överblickas utan närmare utredning.

I anslutning till vad vi här ovan anfört få vi därför hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående möjlighet för de i jordbruket sysselsatta värnpliktiga landstormsmännen att under år 1939 och följande år få fullgöra sin tjänstgöring under en tid av året som för dem är minst betungande.

Stockholm den 12 januari 1939.

E. Thorell.

R. Lundqvist.
